

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségébe tartozó egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

**AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ”-NEK KÖZLÖNYE ≡**
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11–13. Telefon: József 6–70

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is

Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Meghívó

az Országos Állatvédő Egyesület közgyűlésére és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének nagygyűlésére.

Az Országos Állatvédő Egyesület 1915. évi rendes közgyűlése és a Magyarországi Állatvédő Szövetségének 1915. évi nagygyűlése együttesen f. évi június hó 6-ik napján, vasárnap d. e. 10 órakor lesz az Országos Magyar Gazdasági Egyesület palotájának üléstermében (IX., Köztelek-utca 8. sz., I. emelet).

NAPIREND:

1. Elnöki megnyitó. Herman Ottó emlékének megörökítése.
2. Az O. Á. V. E. és M. Á. V. E. Sz. részéről 2–2 jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése.
3. A szövetséges egyesületek által megnevezett képviselők bejelentése.
4. A főtitkár jelentése az O. Á. V. E. múlt évi működéséről.
5. A főtitkár jelentése a M. Á. V. E. Sz.-ről.
6. A szövetséges egyesületek képviselőinek jelentése.
7. Az O. Á. V. E. pénztáros-titkárának jelentései, vagyonmérleg és zárszámadás bemutatása.
8. Az O. Á. V. E. számvizsgáló-bizottságának jelentése és a felmentvény megadása.
9. Az O. Á. V. E. 1915. évi költségvetésének jóváhagyása.
10. Számvizsgálók választása és a választmány kiegészítése.
11. Esetleges indítványok. *Az elnökség.*

Az Országos Állatvédő Egyesület folyó pénzének
1914. évi zárszámadása.

Bevétel: 1. egyenleg múlt évről kor. 198.75; 2. tagdíj kor. 4922.90; 3. kamatok: Budapest székesőváros által kezelt Rökk Szilárd-alap kor. 4580.—, gróf Andrassy Dénes-alap kor. 1296.—, törzsvágyon után kor. 833.27, Szeiff Berta-alap kor. 432.—, Andrassy Francziska grófnő alap kor. 400.—, Werther Alvin-alap kor. 200.—, Hunfalvy-utcai ház kor. 160.—, Löw Károly-alap kor. 88.—, Glanzer Irma-alap kor. 80.—, Osztóics Mihály-alap kor. 48.—, Nagy Jenő-alap kor. 44.—, Gelléri Szabó János-alap kor. 44.—, Skodacek Zsuzsánna-alap kor. 44.—, folyó pénz után kor. 28.70, Elpis Melena-alap kor. 27.30, Kühnemann Viktorné-alap kor. 24.—, Keller Lajos-alap kor. 12.—, Káplán Lajoska-

alap kor. 2.— = kor. 8343.27; 4. államsegélyek: földművelésügyi minisztertől kor. 10.500.—, vallás- és közoktatásügyi minisztertől kor. 6000.— = kor. 16.500.—; 5. ajándékok: Láng Gusztáv kor. 100.—, Prónay Józsefné kor. 100.—, Lánczy Leó kor. 50.—, rendőri sorsjegyekért kor. 37.—, dr. Rechnitz Vilmos kor. 30.—, Máday Izidor kor. 25.—, perselyek tartalma kor. 17.47, Mezőcsát kor. 12.50, dr. Mariska István kor. 12.—, Fürth Irma kor. 10.—, özv. Treszler Károlyné kor. 10.—, Szilasi Simon kor. 5.—, Appel Edéné kor. 4.—, Kühnemann Pálné kor. 4.—, özv. Mechwarth Andrásné kor. 4.—, Luzsa Kálmán kor. 3.—, Jakabffy István kor. 2.—, Einicke Henrik kor. 1.— = kor. 426.97; 6. kiadványok: 43.755 naptár, 1914. évi kor. 4022.89, 96.670 naptár, 1915. évi kor. 9052.55, „Állatvédelem“ előfizetése kor. 2630.80, vegyes kiadványok kor. 154.22 = kor. 15.860.46; 7. Állatvédő-ház bevételei kor. 1342.98; 8. mentőkocsi bevételei kor. 172.80; 9. 3 ezüst jelvény kor. 3.—; 10. dr. Senka József-féle Kassai Állatvédő-Egyesületi alapítvány kamatai, átmeneti kor. 400.—, összesen 48.171 korona 13 fillér.

Kiadás. 1. kezelési kiadások: fizetések, főtitkár 420 kor., (mint szerkesztő és szövetségi titkár lásd 5. és 9. tételszámot), titkár-pénztáros 2000 kor. (és szabad lakás), segédtitkár 447 kor. 28 fillér, 2-, néha 3 irnoknő 2228 korona 64 fillér, expeditor 240 kor. (és szabadlakás), pénzbeszedés, kezelési nyomtatványok, író- és írógépszerek, portó, betegpénztár, telefon, apró kiadások kor. 6951.69; 2. állatvédő-ház és székház költségei, állatok elesege, közterhek, állatorvos fizetése 300 korona, szolga fizetése 960 kor. (és szabad lakás, fűtés, világítás) kor. 3571.28; 3. gyakorlati állatvédelem, felvigyázó fizetése 840 kor. (és szabad lakás), mentőkocsi költségei, ügyvivő-alelnök kiadásai kor. 2154.38; 4. jutalomdíjak rendőrök, mező-és erdő-őrök, oktató rendőraltiszték, közlekedési rendőrök, polgári személyek kor. 2360.—; 5. kiadványaink és ezeknek szétküldése: 62 500 naptár 1914. kor. 2939.65, 250.000 naptár 1915. papíros, klisék, rajzok, kor. 8967.86, 155.000 naptár 1915. nyomása, szétküldése kor. 6877.08, 7500 pld. „Állatvédelem“ és szerkesztő fizetése 300 kor. = kor. 5205.64, 60.000 Madárv. Liga nyomtatvány kor. 330.—, 7000 madarak és fák napja IV. évkönyv kor. 2040.—, 20.000 m. és f. n. kérdőív kor. 200.—, 2000 évkönyv 1913. kor. 908.30, 5000 pld. „Mit akar az O. Á. V. E.?“ kor. 622.—, 1000 „Miként ünnepeljük a m. és f. napját?“ kor. 90.—, „Figyelő“, folyóiratok, könyvek kor. 188.82 = kor. 28.369.35; 6. Madarak és f. n. pályadíjak kor. 500.—; 7. Eötvös-alap naptárjutaléka kor. 1883.50; 8. vidéki állatvédő egyesületek szervezése és szövetségi titkár fizetése 720 kor. = kor. 1000.04; 9. 100 kisebb állatvédelmi falitábla kor. 215.60; 10. vegyesek: kegyeleti kiadások, illeték-egyenérték, folyó kamatok, Andrassy hagyatéki tárgyalás, Andrassy-arcképek, rendőr-sorsjegyek, oklevél-blanketták, vöröskereszt bélyegek kor. 677.91; 11. dr. Senka József-féle Kassai Állatvédő Egyesületi alapítvány kamatai a

haszonélvezőnek kiadva, átmeneti kor. 400.— = kor. 48.083.75, egyenleg kor. 87.38, összesen 48.171 korona 13 fillér.

Budapest, 1914. december 31.

marosi Máday Izidor s. k., ny. min. tanácsos, elnök. Grimm Gusztáv s. k., ügyvivő-alelnök. Dr. Stern Adolf s. k., ellenőr. Hänslér Károly s. k., pénztáros.

Ezen zárszámadást minden tételében megvizsgáltuk és ezt, valamint ennek összes bizonylatait teljesen rendben találtuk, úgyszintén a pénzkészletet is.

Budapest, 1915. május 7.

Andreánszky Antal s. k., Dövényi Károly s. k., Groder Kornél s. k.

Az Országos Állatvédő Egyesület 1914. évi vagyonmérlege.

1. 1914. december 31-iki pénztár maradvány kor. 87.38; 2. törzsvagyon múlt évről kor. 16.852.79, Hauszmann Alajosné kor. 100.—, néhai Jónás Károlyné kor. 200.—, Árfolyam névérték különbözet kor. 405.—, Somosközy Jakabffy István kor. 100.—, Stettner Dezsóné kiegészítés kor. 100.—, dr. Spett Ferencz kor. 100.— = kor. 17.857.79; 3. néh. Andrassy Dénes gróf alap. rész 496/1914. kor. 32.400.—; 4. néh. Szeiff Berta alapítvány kor. 10.800.—; 5. néh. Andrassy Francziska grófnő alapítvány kor. 10.000.—; 6. néhai numvári Werther Alvin alapítvány kor. 5000.—; 7. II., Hunfalvy-utca 15—17. sz. ingatlan adásvételéből eredő nyereség tőkésített része kor. 4000; 8. néhai Löw Károly alapítvány kor. 2200.—; 9. néhai Glanzer Irma alapítvány kor. 2000.—; 10. néh. Osztóics Mihály alapítvány 2013/1914. kor. 1200.—; 11. néh. Nagy Jenő alapítvány kor. 1100.—; 12. néhai Gelléri Szabó János alapítvány kor. 1100.—; 13. néh. Skodacsek Zsuzsanna alapítvány kor. 1100.—; 14. néhai Kühnemann Viktorné alapítvány kor. 600.—; 15. néh. Elpis Melena alapítvány kor. 455.70; 16. néh. Herman Ottó alapítvány kor. 263.39, kamat kor. 15.70 = kor. 279.09; 17. néh. Keller Lajos kor. 200.—; 18. néh. Káplán Lajoska kor. 50.—; 19. IX., Ernő-utca 11—13. sz. ingatlan értéke beszerzési árban kor. 44.757.04; 20. bútorok, szerelvények, mentőkocsi kor. 800.—; 21. könyvek kor. 50.—; 22. Ezüst jelvény múlt évben 71, eladva 2, marad 69 á 50 fill. kor. 34.50 = kor. 136071.50

Az előzőekben felsorolt vagyonmérleg hitelül ezennel leadjuk aláírásunkat.

Budapest, 1914. december 31-én.

marosi Máday Izidor s. k. nyug. min. tanácsos, elnök, Grimm Gusztáv s. k. ügyvivő alelnök, dr. Stern Adolf s. k. ellenőr.

Hänslér Károly s. k. pénztáros.

Az előzőekben feltüntetett vagyonmérleget minden tételében megvizsgáltuk és ezt, valamint ennek összes bizonylatait teljesen rendben találtuk, úgyszintén a pénzkészletet is.

Budapest, 1915 május 7-én.

Andreánszky Antal s. k., Dövényi Károly s. k., Groder Kornél s. k.

Jelentés

az Országos Állatvédő Egyesület választmányának és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége végrehajtó bizottságának f. évi május hó 14-én tartott együttes üléséről.

Jelen voltak: marosi Máday Izidor elnöklete alatt Grimm Gusztáv, Grimm Gusztávné, Monostori Károly, K. Nagy Sándor, dr. Stern Adolf alelnökök, Fodor Árpád főtitkár, Hänslér Károly, titkár, Farkas Géza, dr. Zeőke Antal s. titkárok, Benkes Ferencné, özv. Kolozsvári Károlyné, Krizbay Mária, özv. Schmidt Miklósné,

Streiling Ilona, Fein Dávid, Fenyvessy Adolf, dr. Rajic Dusan, Selymessy Ferenc, Szeőke Béla választmányi tagok. Kimentette magát: dr. Samassa János és Koncs Sándor (Miskolcz).

1. Elnök megnyitja az ülést, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri K. Nagy Sándor és Selymessy Ferenc urakat. Hänslér titkár bemutatja az előbbi ülések jegyzőkönyveit, melyeket a választmány tudomásul vesz.

Elnök bejelenti, hogy dr. Samassa János távolmaradását kimentette. Elnök jelenti továbbá, hogy a választmány nemesszívű tagja dr. Simay Aladárné úrnő súlyos beteg és ajánlja, hogy az összes jelen voltak által aláírandó levélben adjon a választmány kifejezést részvétének, mely javaslatot a választmány egyhangulag magáévá tesz. Elnök meleg szavakkal és a választmány élénk helyeslése mellett üdvözli Selymessy Ferenc választmányi tagot, aki erdőtanácsossá neveztetett ki.

2. Fodor főtitkár jelentéséből közöljük a következőket:

A háború következtében megapadt lóállomány érdekében díszes falragasztadtunk ki 16 ezer példányban „Kérelmem a lótulajdonosokhoz és az állatbarátokhoz” címen és a törvényhatóságok útján megküldtük az ország valamennyi községének, ezenkívül megküldtük az összes lapoknak. A belügyminiszter úr kérelmünkre felszólította a törvényhatóságokat a falragaszok kifüggesztésére, a honvédelmi miniszter úr pedig meleg köszönetét fejezte ki ezen tevékenységért egyesületünknek. A törvényhatóságok közül eddig 42 tudatta velünk, hogy intézkedett a falragaszok kifüggesztése ügyében és 23 törvényhatóság térítette meg a küldött falragaszok nyomdaköltségét.

Az 1915. évi Gyermechnaptárból mindössze 158,500 példányt nyomattunk és ez mind elfogyott.

A madarak és fák napjának tavalyi megünnepléséről szóló V. évkönyvünk 7700 iskola jelentéséről számolhat be, tehát 1400-al szaporodott a jelentések száma. Ez azon szorgalmazó tevékenységnek tulajdonítható, melyet az elnökség a jelentések küldése érdekében kifejtett. Az évkönyv már majdnem készen van, az idén is tartalmaz két szép mintaelődést.

Gyermechnaptár-pályázatunkra 25 mű érkezett be. Ezenkívül kaptunk előkelő íróktól kitűnő műveket és vannak a pályázaton kívül érkezett műveink, úgy hogy jövő évi Gyermechnaptárunk számára gazdag és magas színvonalú anyagunk van. A bíráló-bizottság elvégezte munkáját és így a kiadvány idejében készen lesz.

Az idén a madarak és fák napjának megünneplése érdekében nemcsak az egyházi főhatóságokat és a kir. tanfelügyelőségeket, hanem a törvényhatóságok közigazgatási bizottságait és egyházi főtanfelügyelőket is felkértük körlevelek kiadására. Eddigi értesülésünk szerint 16 kir. tanfelügyelő, 35 közigaz. bizottság és 16 egyházi főhatóság adott ki körlevelet.

Meghaltak: Lázár Károly pestvidéki kir. tanfelügyelő, temetésén a titkár volt jelen; Weixelgärtner Vince rajztanár és akad. festő, temetésén a főtitkár vett részt; özv. Heinrich Alajosné régi tagunk. Mindegyik gyászoló családnak részvétét fejezte ki az elnökség.

A működés fenntartása érdekében és irányítása céljából több körlevelet intéztünk szövetséges egyesületeinkhez, nevezetesen az első nemzeti kölcsön, a madarak és fák napja, a lóvédelmi falragasz, a szövetségi lap előfizetése érdekében.

Szövetséges egyesületeink az egész háborús éven át meglepő buzgalommal küldtek értesítéseket, melyeket mi híven közöltünk lapunkban. Ezekből a tudósításokból, valamint a nagygyűlésre beérkező évi jelentésekből fogjuk összeállítani a

szövetség működéséről szóló beszámolót. 23 egyesület küldött 37 értesítést.

A hadiszolgálatból írtak Kováts Lajos dr. pozsonyi titkár, Bohrandt Lajos sáros m. alelnök, és Gontza Miklós resicabányai titkár.

A 37 értesítés között 4—4 jelentés választmányi és közgyűlésekről szól a Hont-vármegyei, szegedi, székesfehérvári, temesvári, bajai és szentgotthárdi egyesületektől. Legtöbb helyen nem lehet gyűléseket tartani, de a szükséges intézkedéseket azért megteszik.

A lapokban cikkeket közöltek: Chernel István (Budapesten és Kőszegen), Ravasz István (Kassán), Palotay Irén (Baján), Kubacska István (Nyiregyházán), Ágoston Károly (Eperjesen) és ifj. Thóbiás Gyula (Budapesten).

3. Hänslér pénztáros a következő jelentéseket terjeszti a választmány elé: Az 1914. december 16-tól 31-ig terjedő kimutatást 6434 kor. 51 fill. forgalomról és 87 kor. 38 fill. egyenlegről. A f. é. január 1-től április 30-ig terjedő kimutatást 9082 kor. 88 fill. forgalomról és 3670 kor. 84 fill. egyenlegről. Az 1914. évi vagyonmérleget 136.071 kor. 50 fill. összeggel. Az 1914. évi zárszámadást 48.171 kor. 13 fill. forgalomról és 87 kor. 38 fill. egyenlegről. A választmány ezen pénztári jelentést tudomásul vette és az 1914. évről szóló vagyonmérleget és zárszámadást a közgyűlés elé terjeszteni rendelte.

A titkár jelentése szerint a tagok létszáma 199 alapító és 1199 rendes tag.

4. A rendes közgyűlés és a szövetségi nagygyűlés időpontját a választmány június 6-ára tűzi ki és megállapítja ennek napirendjét. A meghívó és napirend a szövetségi közlöny legközelebb megjelenő számában fog közzététetni, illetőleg szétküldetni.

5. A tavalyi közgyűlés határozatához képest a zárszámadás és a vagyonmérleg előzetesen közlendők lévén a tagokkal a választmány azt határozza, hogy a zárszámadás és vagyonmérleg az egyesületi közlöny legközelebbi számában közzétételének.

6. A főtítkár előadja az elnökség ama javaslatát, hogy eltérőleg a decemberi ülés határozatától, mely szerint a folyó évben takarékosági szempontból a szövetségi közlöny csak ötször jelenjék meg, a választmány adjon engedélyt arra, hogy július és augusztus hóban is jelenjék meg egy hatodik szám, melynek kiadása által okozott többköltséget az egyesület elnöksége igyekezni fog lehető megtakarítással fedezni.

Többek hozzászólása után a választmány a javaslatot elfogadja.

7. Rendes közgyűlésen számvizsgáló tagok egy-egy évre újra megválasztandók lévén, a választmány a közgyűlésnek az eddigi számvizsgálókat fogja megválasztásra ajánlani, mint akik tisztüket mindig elismerésre méltó módon teljesítik. A választmány megállapodik továbbá abban, hogy a közgyűlésnek egy új alelnök és három új választmányi tag megválasztását fogja javaslatba hozni.

Az elnökség ebből az alkalomból több, az ügy körül érdeket szerzett személyiség közreműködése megnyerése céljából számszerű választmányi tagok megválasztását vetette fel. A választmány Fenyvessy Adolf, K. Nagy Sándor, Schmidt Miklósné Selymessy Ferenc és az elnök hozzászólása után számszerű választmányi tagok megválasztását mellőzendőnek mondja ki.

8. Elnök bejelenti, hogy Genfben „Vörös Csillag” elnevezés alatt a „Vörös Kereszt” mintájára egy nemzetközi

szövetség alakul, melynek alapító bizottsága az O. Á. V. E.-et és a szövetséges á. v. egyesületeket csatlakozásra hívja fel és mely szövetségnek az a célja, hogy a háboruban alkalmazott állatok, kivált lovak védelme érdekében kórodákat állítson, külön közegeket és állatorvosokat küldjön ki, sebészeti eszközöket, kötözőszereket stb. szerezzen be. Az elnökség bejelentti, hogy a bécsi és berlini központi á. v. egyesületekhez kérdést intézett, milyen álláspontot foglalnak el a genfi bizottság meghívásával szemben. E nyilatkozatokhoz képest esetleg az illetékes hadügyi hatóság megkérdezése után fog az elnökség a csatlakozás dolgában határozni.

A választmány az elnökség előterjesztése alapján határoz.

9. A főtítkár jelentést tesz a katonalovak érdekében tett lépésekről:

Az Albanyban működő északamerikai gyermek- és állatvédő egyesület a háboruban lévő katonalovakkal való emberséges bánásmód érdekében egy nyomtatványt küldött az Országos Állatvédő Egyesületnek azzal az ajánlattal, hogy azt magyar fordításban saját költségén hajlandó terjeszteni katonáink között. Az ajánlatot elfogadtuk és kértük a m. kir. honvédelmi miniszteriumot, hogy annak terjesztését engedélyezze. Stern Adolf dr. t. alelnök úr volt szíves ez ügynek személyesen utána járni.

Közben a vivisekció-ellenes egyesület hasonló kiadványának terjesztését is támogattuk 50 K-val.

Ezenkívül magunk is kiadtunk egy röpiratot magyar és német nyelven. Ennek terjesztésére engedélyt kértünk a m. kir. honvédelmi miniszteriumtól. Személyes tudakozódásra azt a választ kaptuk, hogy az ügyet fel kell terjeszteni a cs. és kir. hadügyminiszteriumhoz, polgári egyének közötti terjesztés ellen azonban a honvédelmi miniszteriumnak nincs kifogása.

Erre körlevelet intéztünk összes tagjainkhoz, hogy a nyomtatvány terjesztésére vállalkozzanak.

Könyöradományokat is gyűjtöttünk a napilapok után a katonai lovak számára. Eddig összesen 414 kor. 44 fillér gyűlt össze és ezenkívül vannak a természetben kapott adományok.

Elnökségünk felkérte Monostori Károly kir. tanácsos, ny. állatorvosakadémiai tanárt, alelnökünket és Fein Dávid államrendőrségi állatorvos választmányi tagunkat, hogy tegyenek látogatásokat a hadilőórházakban. A két szakértő megfelelt a kérelemnek és mindegyikük alapos tanulmányban tett jelentést, melyeket közöltünk lapunkban. A választmány a főtítkár jelentését és a bemutatott nyomtatványokat tudomásul vette.

Megbizottaink tavaszi értekezletét még nem tartottuk meg, mert még az őszi értekezlet indítványai ügyében sem járhattunk el. Ennek oka az volt, hogy a székesfőváros hatóságait nem akartuk hadügyi nagy munkáinkban zavarni. Mindazonáltal fenntartottuk az összeköttetést megbizottainkkal, akik élénk működést fejtettek ki. Számos jelentést küldött hozzánk Samassa János dr., ezek alapján mi rögtön feljelentéseket tettünk az illetékes hatóságoknál. Dr. Jánosy Aurél törvényszéki bíró érdekes és tanulságos jelentését közöltük lapunkban.

A májusi évnegyed előtt kóriratban kértük megbizottainkat, hogy különösen ügyeljenek a költözködés ideje alatt a lovakkal való bánásmódra.

Új megbizottakul felvételnek Berczik Sándor egyetem hallgató és Hladik Antalné úrnő.

11. Grimm ügyvezető alelnök bemutatja a rendőri közegeknek az idén adandó jutalmakról szóló összeállítást.

12. Indítványok nem tétetvén, elnök az ülést bezárja.

Madárlélek.

Felhők régióiban szárnyal a madarak királya: a sas; gondolat-sebességű repülésével s villámgyors lecsapásával hódít. A madarak főrendjét képviselő sólyom: a levegő hullámán játszva lebeg, önfelédten szállja körül kiválasztottját. Szerelmi tánczát járja a nyír-fajd; tollai borzoltak, hurukol szenvedélye hevében. A fajdkakast szerelme kiragadja a földi világból, még fegyver-durrogásra sem hederít.

Éles csőrével fakérgen dorombol a biztos kenyérkereset jelképe: a harkály. Forog, táncol, mókázik kiválasztott fasudarán a kakuk. Mozdulatlanul ül a rigó a magas fa tetejében, nem gondol a köznapi mókára, nem veszi észre, hogy az egész természet figyelni melábusz fuvoláját: egyedül azért szól, hogy páriját megigézzze. Hullámozó utakon csacs-kán csicsereg kincsenek a fecske. Kiragadja magát a világ zajából a dalos pacsirta: zengve szánt végig az ég kékjén. Gyönyör-mámorban elfogódik a fülemüle szava. Nem elég a nappal annak elmondására, amit érez: még éjszaka, sőt éjjélkor s kora hajnalban is énekel, mindaddig míg párjára nem talál.

Félszékében van a madár otthona! ott érzi igazán jól magát, a hol virágözönben, lombos fák alatt először pillant meg a fényes napot. Sok érző madár-szív megdöbben azonban, ha elharvad a virág s a fák koszorúi lehullnak és az ősz lehulló gyümölcseivel s a bogarak téli álmával: beköszönt a nélkülözés s elfogy a táplálék.

Mitévő legyen ilyenkor? A költöző madár csoportosul, tanácsot tart, búcsút mond a kedves tájnak, azután a magasba repül s délnyugat felé véve útját, tengeren túl, hólepte hegylete felett elszáll oda, hol új tavaszban gyönyörködhetik.

Rajtuk is beteljesedik azonban a költő ihletett szava:

„Vándoroljatok ki, hogyha jót reméltek!
Hasztalan mosolyog ott a szerencse rátok:
Visszavagyik a szív, mert hiszen csak akkor
Boldogít az élet, hogyha van hazátok.“

Nem hal meg, csak alszik a természet télen. Felébred téli álmából a bogár, kizöldül a fa, újra nyílik a virág és e tavaszi ébredés visszahozza nekünk ismét a víg madárdalt. Tele lesz örömmel erdő, mező: olyan mintha nem is az a madársereg tért volna hozzánk vissza, mely tőlünk összel olyan búsan elköltözött.

Krenedits Ferencz.

Az Országos Állatvédő Egyesület köréből.

Weixlgärtner Vince halála. Weixlgärtner Vince nyug. főgimnáziumi tanár, akadémiai festő, a Vegetáriánus Egylet elnöke stb. folyó évi április hó 11-én életének 87. évében elhunyt. A megboldogult az Országos Állatvédő Egyesületnek régi buzgó híve és t. választmányi tagja volt. Végtisztességén a farkasréti temetőben egyesületünket a főtitkár képviselte és az elnökség ezenkívül írásbelileg kifejezte részvétét a gyászoló családnak.

Lóvédelmi falragaszunk és a miniszter urak. A háború következtében megapadt loállományunk érdekében falragaszt adtunk ki és a törvényhatóságok útján az ország minden községébe küldtünk a díszes nyomtatványból. A belügyi miniszter úr felszólította a törvényhatóságokat, hogy a falragasz kifüggesztése iránt intézkedjenek. A m. kir. honvédelmi miniszter úr pedig a következő meleghangú választ küldte felterjesztésünkre: 64.342. szám. 12—1915. Az Országos Állatvédő Egyesületnek, Budapest. Budapest, 1915. évi március hó 21-én. Folyó évi 230/1915 számú hozzám intézett felterjesztésére értesitem az egyesületet, miszerint tekintettel arra, hogy a bemutatott felhívások tulajdonképp a polgári társadalom tagjaihoz vannak intézve, azok terjesztésére a m.

kir. földművelésügyi miniszterium volna felkérendő. Ez alkalmából azonban nem mulaszthatom el, hogy az egyesületnek a loállomány kímélése- és gondozására irányuló közhasznú törekvéseért különös elismerésemet nyilvánítsam. A miniszter rendeletéből: Kárász Ernő s. k. altábornagy.

Röpiratunk a hadilovak érdekében. Az életveszélyesen megsérült katonalovak agyonlövése és a hadilovakkal való lehető jó és okszerű bánásmód érdekében az Országos Állatvédő Egyesület egy röpiratot adott ki — a papírány egyik felén magyar, másik felén német szöveggel. A nyomtatványnak a hadseregben való terjesztésére engedélyt kért egyesületünk a m. k. honvédelmi miniszteriumtól. Ámde addig is terjeszthetjük az iratot a polgári közönség körében. Evégből körlevelet intéztünk az Országos Állatvédő Egyesület összes tagjaihoz és szövetségünk egyesületeihez, hogy terjesszék a nyomtatványt.

Könyöradományok a katonalovak számára. A hírlapokban hirdetett kérelmünkre lapunk két utolsó számában közöltek kivül még a következő adományok érkeztek be: Benkes Ferencné gyűjtése 37 K, Benkes Ferencné, dr. Simay Aladárné, Groder Kornél 20—20 K, Streiling Ilona 10 K, özv. Sárfly Elemérné, Jansen Lajosné, Beliczay Tamás, Veveránné Wárlán Róza 5—5 K, Grimm Gusztávné gyűjtése 2 K 20 f., Beöreöndy Irma (Ipolyság) 1 kg. tépés, Fürth Irma 5 db lótakaró. Az eddig gyűjtött 453 K 64 f-t és természetben küldött adományokat egyesületünk felajánlotta a honvédelmi miniszteriumnak.

A májusi költözködés és a megbizottak. Április 27-én az Országos Állatvédő Egyesület a következő levelet intézte megbizottaihoz: „A küszöbön álló költözködési időszak alatt, mely értesülésünk szerint nagyobb méretűnek ígérkezik, előreláthatólag túl magas igények fognak a háború következtében oly kevésre apadt és minőségben is nagyban csökkent lovainkra nehezíteni. Ennek következtében a szekerek és fogatok túlterhelése és az ezzel járó állatkinzások a rendesnél is nagyobb mértékben fognak jelentkezni. Hogy ezek a nagyon is sajnálatos, az állatokat lelketlenül gyötörő és az utcán közlekedő közönséget megbotránkozató jelenetek száma lehetőleg csökkentessék, bizalommal felkérjük igen tisztelt Megbizottainkat, hogy kivált a május hó első tíz napjában folyó költözködési időszak alatt minél nagyobb buzgósággal figyeljék az utcai közlekedést és minden lehetőséget kihasználva, hogy az állatok főlegesen sanyargatása megakadályoztassék.“

A madarak és fák napjának jubileuma. Az Országos Állatvédő Egyesület a fenti cím alatt írt cikket megküldte az ország összes lapszerkesztőseinek azon kérelemmel, hogy közöljék. Azt hirdeti ez a cikk, hogy ezt a szép napot tíz éves fennállása alkalmából minél lelkesebben ünnepeljék meg és hogy a háború zaja közben se feledkezzünk meg gyermekeinkről és ne fosszuk meg őket a madarak és fák örömnapjától. Kérelmünkre a következő lapokat kaptuk meg a cikkel: Pester Lloyd, Sopron megye, Mezőkövesd és Vidéke, Sárvári Járási Hírlap, Székelyország (Székelyudvarhely), Kisküküllő, Ujvidéki Napló, Kemensesalja, Bácskai Napló, Garamvidék, Szekszárdi Ujság, Békésmegegyei Függetlenség, Udvarhelyi Híradó. Ezen újságok szerkesztősegei fogadják szíves ügybuzgalmukért meleg köszönetünket.

Állatkinzás üldözése. Zólyom szab. kir. város rendőrkapitánya értesítette egyesületünket, hogy feljelentésünkre O. M. zólyomi lakost figyelmeztette, hogy lovait emberséges elbánásban részesítse s megfelelően lássa el takarmánnyal. Ha pedig ez a figyelmeztetés eredményre nem vezetne, a legnagyobb szigorral fog vele szemben eljárni.

Ajándékok. Az Országos Állatvédő Egyesület részére a következő adományok érkeztek: Stettner Dezsőné-től 20 —, Kühnemann Pálnétól 10. —, dr. Samassa Jánosól 10. —, özv. Treszler Károlynétől 10. —, Appel Edénétől 4. — korona.

Az Országos Állatvédő Egyesület új tagjai: Alapító tag: dr. Spett Ferenc 100 kor. Rendes tagok: Kubinyi Lajosné, Gerő Henrik joghallgató, özv. Pulszky Agostné, Ujlaky Margit, özv. Tömöry Károlyné, Timár Julia állami óvónő, Leár Nándorné, Szempczy Kammer Irma, Ehrenfeld Lajosné, Ungár és Gottlieb földbirtokosok, Jurkinyi Erzsébet, Schnabel Viktorné, dr. Rottenbiller Ödön, Kainz Paula, Weyvoda Ferenc, Kainz György, Dömötör Géza, jáászói Berczik Sándor.

Az Országos Ifjúági Madárvédő Liga számára 1914. augusztus 1 től 1915. április 30-ig 12.56 fogadalmi nyomtatványt terjesztettünk.

A szövetséges egyesületek köréből.

A Kassai Állatvédő Egyesület vezetői Arányi Antal elnök és Ravasz István titkár ápr. 26-án részletes jelentésben és mellékelten küldött másolatokkal és hírlapi cikkekkel számolnak be azon munkásságról, melyet legutóbbi jelentésük, azaz nov. 29-ike óta kifejtettek. A jelentésből közöljük a következőket:

Az 1914. év folyamán 7 drb. A) és 23 drb. B) mintájú fészekodút osztottunk ki a tagjaink közt, kiktől azt a szóbeli értesítést kaptuk, hogy az odúk nagy részét a cinkék s nyaktekercsek foglalták el.

Az előbbi években kiosztott etetőkn kívül ez idén csak két drb. ablak-etetőt osztottunk ki.

Kiosztottunk 21 drb félkilogrammos madárkalácsot és 200 drb nyolc dekagrammos G. Soltwedel-féle madáreség gyűrűt. Ez utóbbiaknál azt a meglepetésszerű tapasztalatot szerezte titkárunk, hogy a mezei verekbe félelem nélkül szállnak a gyűrűkre, holott eddig a lógó gyűrűkre nem mertek rászállni. Négy tagársunk a tél folyamán ocsúval, kender-, tők- és napraforgómagvakkal is etette a madarakat. A rendszeres madárvédelemnek igen szép sikere lett, mert a Széchenyi-liget, a Kalvária és a Rózália sírkertek, valamint a gyümölcsöskertek telve voltak s vannak cinkékkel, csuszakkal, nyaktekercsekkel és pintyekkel.

Bár a város rendőrségi állománya alig 10—15 rendőrlégenyből s altisztból áll, mégis dicséretére legyen mondva Váczy József rendőrőrkapitánynak, hogy minden állatvédelmi ügyet gyorsan, sokszor soronkívül és erélyesen intéztet el. Több fuvarost megbüntettek, mert a sikos időben elmulasztották a lovak éles vasalását.

Úgy az emlős, mint a szárnyas állatokkal szemben a tulajdonosok elég humánosan viselkedtek s panasz legfeljebb annyiban merült föl, hogy a kevésbé táplált lovakat is erősebb munkára fogták. Ez ellen azonban alig lehet valamit tenni, mivel a jobb kondíciójú s a fiatalabb lovakat katonai célokra foglalták le, s így a gyengébb lóanyagunk kell a tehertölgalmat lebonyolítania. Mindazonáltal, amikor szükségét láttuk, mindenkor közbeléptünk a túlterhelés ellen.

Siposs A. Gyula keresk. és iparkamarai elnök, valamint elnökségünk kezdeményezésére igyekeztünk, hogy a városon átvonuló harctéri katonai lovak a hideg télen jól védett istállóban megpihenhessenek. Ez azonban csak csekély mértékben sikerült, mivel az istálló-tulajdonosok általában azzal tagadták meg kérelmünket, hogy a harcterről érkező lovak megfertőzhetik istállójukat. A katonai hatóság azonban mindent megtett e tekintetben.

Az O. Á. V. E. által rendelkezésünkre bocsájtott állatvédelmi füzetekből több példányt adtunk át a helybeli vörös

kereszt egyesület I. és X. számú kisegítő kórházának, hogy sebesült katonáinknak legyen olvasnivalója. Két orvosnak is adtunk több füzetet, hogy azokat rendelő, illetve várótermeikben helyezték el.

Mivel a helyi lapok csak korlátozott terjedelemben jelennek meg s inkább a háborúval szoros kapcsolatban lévő híreket közölnek, azért nem igen volt alkalmunk eszméinket lapok útján terjeszteni. Azonban a kir. tanfelügyelőség hivatalos lapja, az Abauj-Torna vármegyei Közoktatásügy, a szerkesztő Nevelős Lajos kir. s. tanfelügyelő szívessége folytán több természet-, illetve állatvédelmi cikket közölt, melyeket titkárunk álnév alatt írt s amelyek a tanítóóság nagy tetszésével találkoztak.

A Szentgotthárdi Állatvédő Egyesület április 11-én tartott választmányi ülést. Jelen voltak: dr. Kiss Elemér elnöke alatt Pum Károly ügyv. alelnök, dr. Schaffer Emil titkárjegyző, Vass Krizosztom, Vég Gyula, Surányi Antal és Urveisz József választmányi tagok.

Dr. Kiss Elemér megnyitja az ülést és sajnálattal jelenti, hogy tekintettel a háborus világra, az egyesületi évben eddig választmányi ülés nem volt tartható. Ügymenete, valamint az egyesület rendes működése mégsem szünetelt. Szemes Károly pénztáros hadbavonulván, a pénztárkezelést szívességből és ideiglenesen Pum Károly vette át.

Elnök indítványára a választmány jegyzőkönyvi köszönetet mond Gebaur Izor ciszterc. rendű alperjel és Nádasz Kálmán dohánygyári igazgató uraknak azon különös buzgó fáradozásukért, amellyel a madarak etetését saját költségükön intenzíven és rendszeresen folytatták.

Pum Károly jelentései a következők: Persa Iván szentsebestyényi plébános felkérésére küldöttünk propaganda füzetecskéket, iratokat az állatvédelmi eszme terjesztése, esetleg egyesület alakítása céljából.

A tagok közül meghaltak: Lábits Alajos, Láng József, Molnár Gyula, Radakovich Gyula, Ranschburg Lajos, báró Roszner Józsefné, Totterer Ignác, Ladányi Herman. Béke poraikra! Új tagul felvétettek: dr. Lőrinc Gyula főgimn. tanár, Perger Kálmán főgimn. tanár, Nádasz Kálmán dohánygyári igazgató, Szemes Károly jegyző és Tancos Antal közs. irnok.

Minden tagnak és társesületnek évi jelentésünket megküldöttük, mit csak a miskolci és kassai egyesület viszonzott. A kolozsvári egyesület pedig évi jelentésünkért köszönő átiratot küldött.

Gyermeknapját 200 darabot hoztunk.

A csendőrség feljelentésére a helybeli szolgabíró Csidi Sándort sertéskinzásért 30 koronára büntette meg.

A beállott téli hidegben a madáretetést nemcsak az egyesület látta el rendszeresen, hanem magánosok is és különösen az iskolák tanuló ifjúsága, a mely nagy ügybuzgalommal és lelkesedéssel etette az ég kis madarait.

Samarus István kercai körjegyzőnek 4 drb. odut, Major Kálmán vasszentmihályi tanítónak pedig 4 drb. odut és etetőasztalt küldöttünk.

Az egyesületnek van most 12 tiszteletbeli tagja, 10 alapító, 11 csoport, 4 család és 231 rendes tagja, tehát összesen 268.

Az év folyamán 16 fészekodút helyeztünk el (eddig 786) és 1 drb. etetőasztalt, (eddig 46).

Az „Állatvédelem“ című lapra előfizetés címén 127.50 koronát küldöttünk el.

Az O. Á. V. E. ama kérelme, hogy hadikölcsönt szavazzunk meg, nem volt megvalósítható.

Az orsz. szövetségbe, mint az egyesület megbízottja dr. Vargha Gábor orsz. képviselő, udv. tanácsos küldetett ki.

Az év folyamán 47 átiratot intéztünk el.

A Hontmegyei Állatvédő Egyesület f. évi március hó 21-én választmányi és ezt követő közgyűlést tartott.

Jelen voltak: Draskóczy Jenő elnök, dr. Himmler Sándor alelnök, Janák Sándor pénztáros, Arvai József, Eggenhoffer Lipót, Fábián Gyula, Feldmann Károly, Gálosi Soma, Jambrikus István, Marek Károly, Pálfi Péter, Thuránszky Zoltán, Schmid Artur és mások.

Draskóczy Jenő elnök előterjeszti, hogy Bolgár István hadbavonult titkár még mindig nem térhetett vissza: és miután helyettese Herczeg József dr. sem jelenhetett meg hivatalos elfoglaltsága miatt a mai közgyűlésen, helyettük Arvai József tagtárs az egyesület kebelében a múlt 1914. évi november hó 14-én tartott közgyűlés óta történeteket a következőkben adja elő:

A tél folyamán az etetőkkel rendelkező tagtársainkhoz a hasznos madarak etetése végett kérelmet intéztünk. Új nagy galambdúc etetőt, kettőt helyeztünk el: és pedig egyet a Parassában, a másikat pedig Kómájon, melyeknek gondozását a Parassában Dalmady István káptalani erdőőr, a Kómájon pedig Nyáry János vendéglős vállalták magukra. Az egyesület tagjaira vonatkozó változásokat illetőleg megilletődéssel jelentjük, hogy Mészáros Kálmán ipolypásztói körjegyző tagtársunk meghalt.

A tagok sorába való felvételét kéri Szabados István kir. útmester, Ebrey Győző államépít. hivatali műszaki díjnok, Jambrikus István várm. díjnok és Csiba Irén vm. k. díjnok. Egyesületünk tagjainak száma ezidőszereint 161. Végül örömmel jelentjük, hogy az 1914. évre az Ipolysági Takarékpénztár 30 korona, a Hontmegyei Népbank pedig 20 korona adományban részesítette egyesületünket.

Gálosi Soma a számvizsgáló bizottság nevében előterjeszti az egyesület 1914 évi számadását és a felmentvényt Janák Sándor pénztárnoknak megadni javasolja s egyben Arvai József volt és Janák Sándor jelenlegi pénztárnoknak működésükért jegyzőkönyvi köszönet nyilvánítását javasolja. Mindkét indítvány egyhangulag elfogadtatott s a felmentvény a szokásos óvások fenntartása mellett megadatott. Janák Sándor egyesületi pénztáros kéri a közgyűlést, hogy az „Állatvédelem“ című havi folyóirat 1914. évi előfizetési díja fejében 161 tag után 50 fillért, azaz 80 K. 50 fillért utaljon ki.

Elnök indítványára a közgyűlés az Ipolysági Takarékpénztár és a Hontmegyei Népbank igazgatóságának az egyesület részére küldött adományért jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki és Mészáros Kálmán buzgó tagtársunk elhunytá felett jegyzőkönyvi részvétét nyilvánítja.

A hasznos madarak téli etetésére szolgáló magvak, tőkmag, napraforgó termelésével illetve beszerzésével a közgyűlés az elnökséget bizza meg. A jegyzőkönyv hitelesítésére az elnök Marek Károly és Pálfi Péter urakat kéri fel.

A Pozsonyi Állatvédő Egyesület természetbarát titkára dr. Kováts Lajos városi orvos, ismét igen szép levéllel ke-reste fel elnökünket a hadszíntérről. Mesterileg festi a lövész-árkok természeti gyönyörűségeit és 200 darab madárképes levelezőlapot kér saját költségére a katonák közötti kiosztásra. Huszárajnik körében ismerteti szenvedélyes munkatársunk a madarakat és a madárvédelmet. A levelezőlapokat a Földrajzi Intézetnél megrendeltük, a hazafias intézet pedig ajándékba adott 200 drb. levelezőlapot a nemes célra.

A Nyiregyházi Állatvédő Egyesület titkára, Kubacska István tanító, több közlemény révén tartja ébren az állatvédelmet Nyiregyházán. Ezeknek a „Nyirvidék“ című helyi lap szerkesztője, Jóna Elek, szívesen ad helyet. Május 2-án lelkes felhívást tettek közzé az állatvédő egyesület és az ifjúsági madárvédő liga

tagjaihoz, a madárvédelem és a lővédelem érdekében külön figyelemzések jelentek meg, ezenkívül meghívó a madarak és fák napján; a május 6-iki számban pedig az ünnepélyről részletes tudósítás jelent meg. Az egyesület tagjainak száma 79. Elnök Májerszky Béla, alelnök Balla Jenő, másodalelnök Leffler Sámuel, pénztáros Surányi Imre, ügyész Halasi János, jegyző Vargha Ferenc, titkár Kubacska István.

Győri Állatvédő Egyesület. Vágner Sándor győri r. k. tanító, a Győri Állatvédő Egyesület jegyzője, az északi harctéren teljesített hat hónapi szolgálata után megbetegedett s április 2-án Győrött elhunyt. Öszinte részvét kísérte korai sírjába. Bayné, titkár.

Miskolczi Állatvédő Egyesület. Koncs Sándor tanár titkár személyes látogatása alkalmával közölte velünk, hogy egyesületük egyik buzgó tagja, Láng Gyula, kir. kath. főgimnáziumi tanár, aki intézetében a természetvédelmi nevelő-oktatásnak buzgó munkása volt és Miskolcz közművelődési életében igen tevékeny részt vett, mint tanár és ember is kiváló volt: a homonnai csatában hősi halált halt.

IRODALOM.

Aquila 1914. A K. M. Ornithologiai Központ évenként egyszer megjelenő madártani folyóiratának 1914-iki XXI. évfolyama megjelent. A tekintélyes kötet 396 lap terjedelemben, magyar és német nyelven, értékes képekkel jelent meg.

A madártani központ a kötet első negyedét immár az örökkévalóságba tért nagynevű alapítójának, Herman Ottónak, szentelte. Az ő kitünően sikerült képe áll a könyv élén és ezt az ő kiváló barátjának, chernelházi Chernel István ornithologusnak emlékbeszéde követi, mely méltán sorakozik irodalmunk hasonnemű remekeihez. Erre Herman Ottó zoologiai és ethnographiai dolgozatainak, 62b műnek jegyzéke következik Lambert Kálmán dr. összeállításában. Ezután Herman Ottó halálának, temetésének előadása és a gyászteseten nyilvánított részvétnyilatkozatok következnek. Erre Herman Ottó műve következik „Petényi emlékezete“ címen, a magyar madártan megalapítójának, Petényi Salamon Jánosnak arcképével és azon művészi emléktáblának képével, melyet az ő emlékére állított a K. M. Ornithologiai Központ az 1914. évben és mely Kozma Erzsébet vésője alól került ki.

A kötet többi részét elsősorú madártudósaink szakművei foglalják el, ezek között legfontosabbak azok, melyek a madártani központ munkatervével, nevezetesen a madárvonulásnak, a madár táplálkozásának tanulmányozásával és az okszerű madárvédelem vezetésével függnek össze. Mi az előbbieket megítélésére nem vagyunk hivatottak, Csörgy Titusznak „Madárvédelmi tanulmányok 1914-ből“ című értekezését pedig majd külön ismertetjük, ha különlenyomatban megjelenik.

Útmutató a gazdasági tudósítók számára. 1915. A m. kir. földművelésügyi miniszter ily című kiadványának ez a kötet már a 23. évfolyama. Magában foglal rengeteg sok hasznos tudnivalót 810 oldalon és ára azok számára, akik nem kapják meg ingyen, csak 1 K.

Miként ünnepeljük a madarak és fák napját? Ezen a címen az Országos Állatvédő Egyesület irodalmi pályázatán díjat nyert mintaelőadásoknak már negyedik sorozata jelent meg. Az egy íves füzet két szép dolgozatot foglal magában, u. m. Gál István dr. egyet. m. tanár, budapesti áll. főgimn. tanár beszédét és Sztanicsik László hatvani áll. polg. isk. tanár útmutatása

és ünnepi beszédét. A kiadvány több ezer példányban jelenik meg, ezenkívül 8400 példányban a madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések V. évkönyvében.

„**A természet**“ című kitűnő képes folyóirat minden számában az állatok szeretetét és védelmét hirdeti, terjeszti. Ennél fogva kedves kötelességet teljesítünk, midőn egyes cikkeiről említést teszünk és a lapot állatvédő közönségünk figyelmébe ajánljuk. „A természet“ május 15-iki számában Emmerring Istvánnak „Miért szeretjük az állatokat?“ és ifj. Thóbiás Gyulának „A természetvédelemről“ című cikke érdekel bennünket elsősorban. A lapot alelnökünk, dr. Lendl Adolf és dr. Márkus Jenő közreműködésével Raitsits Emil szerkeszti és Budapest székesőfőváros állat- és növénykertje adja ki. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ára egy évre 8 korona. Melléklapja „Mi újság az állatkerben?“ című érdekes lapocská.

Ravasz István cikkei. „Madaraink értéke a gazdaságban“ és „Természetvédő területek“ címen kitűnő cikkeket közöl Ravasz István kassai titkáruk az Abauj-Torna Vármegyei Közoktatási ügy 6. és 7. számában.

Stoll Ernő cikkei. Kitűnő munkatársunk Stoll Ernő ág. h. ev. tanító Nyiregyházán nemcsak az iskolában és a gyakorlatban, hanem az irodalom terén is buzgón szolgálja ügyünket. Legutóbb a Sopronban megjelenő Evangelikus Népiskola című lapban közölt cikkeket „A madarak és fák napjáról,“ „Értekezlet a kertészkedés ügyében,“ „Hernyóirtásra való serkentés,“ „Követésre méltó példa“ címen. Az említett tanügyi lap szerkesztője, Papp József tanítóképző intézeti igazgató szívesen ad helyet természetvédelmi közleményeknek.

Tyúkhizlalás fazékban. „A kert“ című lapban, mely Mauthner Ödön szerkesztésében jelenik meg, a fenti címen közlemény jelent meg, mely a tyúkhizlalásnak oly módját ismertette, hogy az állatot egy fazékban mozdulatlanosságra kárhóztatja. Egyesületünk elnöke erre felelte szavát „A kert“ április 1-én megjelent számában a kegyetlen hizlalás ellen.

válík ezen ügykörtől, de az ő vérbeli állatvédő lelkében bízván reméljük, hogy a fentnevezett uraknak mindenkor szíves magyarázattal fog szolgálni az állatvédelem ügyeiben.

Személyi hírek. Selymessy Ferencet, a földművelésügyi miniszteriumba beosztott főerdőmérnököt a király erdőtanácsossá, Skála Ferenc újidéki m. kir. állatorvost a miniszter főállatorvossá nevezte ki Buzgó munkatársainkat jól megérdemelt előlépésük alkalmával melegen üdvözljük.

Lovak megvakítása. Megbízható helyről arról kaptunk értesítést, hogy a lovakat szándékosan megvakítják abból a célból, hogy hadi szolgálatra alkalmatlanok legyenek. Ez az alávaló eljárás állítólag igen elterjedt gyakorlat; pontos adataink azonban egyes esetekről nincs. Hogy eljárassunk az ügyben, ilyen adatokra van szükségünk. Kérjük tehát, ügybarátainkat, ha tudomásuk van ilyen embertelen állatkinzásról és hazafiatalan visszaélésről, közöljék velünk pontosan és névaláírással

Katonalovak és a gazdák. A hadvezetőség a katonalovak számára felállított kórodákból a kigyógyult, de hadiszolgálatra alkalmatlan lovakat kedvezményes módokat között a gazdák kezébe juttatja. Állítólag magyar területen 42 ilyen kóroda áll fenn, melyekben átlag 500—500 lovat kezelnek. E lókorházakból eddig 3186 lovat adtak ki a gazdáknak.

Zabhiány és lóbetegségek. Az általánosan érezhető zabhiány következtében lovaink tartási módja nagy változást szenved, melyet a lovak nagyon megéreznek és mely betegségekben és erővesztésben nyilvánul. Ajánlatos, hogy minden lótulajdonos, aki a megváltozott takarmányozás révén bárminő káros hatást észlel lovain, állatorvoshoz forduljon szakszerű tanácsért.

Egy jó tanítónő. Lovakat rekviráltak Abonyban. Veveránné Wárlám Róza tanítónő ez alkalommal szívreható előadást tartott kis tanítványainak a katonai lovakról. A gyermekek mint a liga tagjai 1 K. 92 f.-t adtak össze a háborúban megsebesült „lovacsák“ javára, a jószívű tanítónő és az ő kis leánykája pedig ezt az összeget 5 K.-ra egészítette ki.

HIREK.

Változás a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ügybeosztásában. Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter úr f. évi április 26-án a miniszteriumnak azon osztályaiban, melyek az elemi népoktatással foglalkoznak, új ügybeosztást rendelt el. E szerint a VII. b)-ügyosztály az elemi népoktatás pedagógiai ügyeit intézi. Ügykörének negyedik csoportja következő: „A népoktatással kapcsolatos egyesületek ügyei: kisdnednevelési, tanítói és egyéb népnevelési egyesületek, patronázs ügyek, analfabéta tanfolyamok, állatvédelem ügyei.“ Ezen újonnan alakított ügyosztályt a VII. a)-ügyosztállyal együtt a miniszter úr gróf Klebersberg Kunó államtitkár úr közvetlen vezetése alá helyezte és az ügyosztály teendőinek ellátására odarendelte: Hidasi Sándor kir. tanfelügyelőt, dr. Sárkány Alfréd miniszteri fogalmazót, Quint József budapesti I. ker. állami elemi iskolai tanítóképzőintézet tanárt és Dénes Szilárd kir. segédtanfelügyelőt. Ezen intézkedés révén tehát már kifejezetten is helyet nyert az állatvédelem a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ügyrendjében, és e körülmény mutatja, hogy a magas miniszterium immár fontos tényezőnek ismeri el egyesületeink iskolai működését. Az a személyiség azonban, akinek ezt a nevezetes haladást köszönhetjük, Jankovich György dr. miniszteri osztálytanácsos úr, meg-

KÜLÖNFÉLÉK.

Illemszabályok az állatvilágban. Paul Raincy ismert természettudós megfigyelései révén azt állítja, hogy az állatok is bizonyos illemszabályokat tartanak meg az egymással való érintkezésben. Ott, ahol a gyengébb állatokat az a veszély fenyegeti, hogy az erősebbek prédájává lehetnek a nap bizonyos szakában, teljes fegyverszünet uralkodik. Így a folyónál, ahová a gyengébb állatok is vízre járnak, az erősebbek őket meg nem támadják. A nevezett tudós állítása szerint az állatok bizonyos rangsorban jelennek meg a víznél. Első a rinocerus, utána az elefántok. Következnek az oroszlánok, a leopárdok, azután a többi macskafajták. A zsiráffok és gazellák a háttérben maradnak, bár tudják, hogy ilyenkor a ragadozók őket nem bántják.

A kutya galandférgének elhajtása. A Természettudományi Közlöny idei első számában dr. Rátz István a következőket írja: A galandférgék elhajtására szolgáló szer beadása előtt a kutyát koplaltatni kell s célszerű azonkívül enyhe has-hajtóval vagy bélbeöntéssel a bélcsatornát kiüríteni. Ilyen előkészítésre szolgál az is, ha az orvosság beadása előtt a kutyát több napon át tejen tartják. A kezelés napjának reggelén csak fél adag tejet kap az állat, egy órával később pedig féreghajtó szert. E szerek közül a legmegbízhatóbbak egyike a kamala 2—8 g. a kutya nagysága szerint, tejen mézben vagy szirupban beadva, a

minek azonkívül megvan az az előnye is, hogy hashajtóként is hatásos. A páfránykivonat, vagy extractum filicis maris (0,5-5 g.) pilula alakjában, vagy zselatintokban adható s vele egyidőben, vagy 1-2 órával későbbben 30-50 ricinusolajat kell beadni. Használják az arekadiót (5-10 g) is, de a kutyák gyakran kihányják. Jónak bizonyultak a Beugen-féle galandféregellenes kapszulák is, a melyek 1-1 g. arekadiót és kamalát ricinusolajjal együtt tartalmaznak. Ezekből nagy kutyának 6-8, kicsinek 3-6 kapszulát kell beadni. Háziszerként 25-50 tökmagot, továbbá tojássárgájával összekevert terpentín-olajat (2-4) is szokás a galandférges kutyának beadni.

A kúra alatt a kutyákat célszerű lezárni, hogy a kiürülő galandférgereket ne szórják szét, mert az ízekben lévő peték, ha fűre, takarmányra kerülnek s ezek útján a növényevőkbe jutnak, lárvákká, úgynevezett hólyagféregkékké fejlődhetnek. A juhnyájakkal járó ebeknek évenként legalább egyszer féreghajtó szert kellene beadni, hogy a beleikben élősködő galandférges időnként kiürülő izei, illetőleg petéi útján ne fertőzhessék a juhokat kergékórság okozóival.

A kutyákat pedig úgy óvhatjuk meg a galandférgestől, ha növényevőkből származó szerveket (tüdő, máj, agyvelő stb.) nyers állapotban nem adunk nekik eledelül, mert az ezekben lévő galandféreglárvákból fejlődnek a kutyák beleiben az ivarérett galandférgesek.

A kutyák és az automobílok. Förstner Aladár, az automobilsport jótolú szakírója a P. H.-ban „Séta négy országon át” című cikkében írja a következőket:

Még néhány szó szegény áldozatainkról, a falusi ebekről. Megfigyeltem, hogy egyes országokban, sőt országrészekben négy lábú barátaink agresszívebbek, mint egy másikban. Vagy pedig, hogy a reggeli órákban támadóbb kedvűek, mint estefelé és déltájban, különösen napsütéses meleg időben a legbékésebbek. Az a drótszőrű kuvasz, mely reggel dühösen kap a kerék után, délben mozdulatlanul fekvé marad az úttesten, ha tőle félméternyire elhaladunk. Megfigyeltem, hogy a fiatal tapasztalatlan kutyá még komolyan fogja fel hivatását. Hosszú szökésekkel fut a kocsni mellett és, ha bírja szusszal, eléje is vág és a hűtő előtt csahol. Ezekből kerülnek ki az áldozatok. Az idősebb kutyá szintén odaugrik a kocsnihoz, de inkább csak, hogy elvei mellett tüntessen, csahol egyet-keftőt és hamar visszafordul. Vannak azufán az automobil turisztika terén tapasztalatokkal rendelkező ebek, amelyek valamely kocsinak sárhányóitól már kaptak egy-egy behegedt ütést. Ezek, ha kocsni közeledik, lassan felkelnek és a kapun belül kerülnek. Nem messze Budapesttől két házörző hasalt az uton. A kocsni közeledtére az egyik néhány ugrással felénk fut, de még mielőtt a kocsni közelébe ért volna, kenyeres pajtása utána ered, nyakon ragadja és erőszakkal visszacipel a gyalogutra. Aki valaha tanuja volt hasonló kedves jelenetnek, tőle telhetőleg bizonyára kiméli fogja házörző barátainkat.

Kutyák alkalmazása a háboruban. A kutyákat egyérszégügyi szolgálatra először a Svájcban alkalmazták, ugyancsak innen ered használatuk a katonaságnál, amennyiben először a nagy hadgyakorlatoknál kísérleteztek velök igen jó sikerrel. A kutyákat a sebesültek felkeresésére, különösen a éj sötétjében lehet jól használni, ugyanígy őrszolgálatra is, a mikor az ellenséges előőrsök, vagy csapatok közeledését híven jelzik. Nagyobb kutyákat sebesültek ápolására szolgáló szerekkel, kötszertáskával is szerelnek fel. Legjobban beváltak a dobermannok, a simaszőrű dögök, a német juhász kutyák. A német katonai kutyák hadi felszerelése egy mellöv és ezen két oldalt elég nagy táskák, melyek közül

az egyikben kötőszem, olló, fonál és egyéb ehhez hasonló anyag, a melyet a sebesült katoná maga alkalmazhat, míg a másik táskába hideg teát, kávé, kis palack bort, rumot, cukrot, csokoládét helyeznek. Mindezek jól csomagolva és felirással vannak ellátva. A kutyákat combjukra reásütött bélyeggel (vörös keresztel fehér mezőben) jelölik meg. (Ez ugyan állatkinzás!) A nyugati harctéren harcoló német csapatoknál ez idő szerint 300 kutyá szolgál, a keleti harctéren szintén már közel 300 kutyát szereltek fel. (Állatbiztosítás)

KÜLFÖLD.

Francia katonalovak kórodái. A párisi *Matin* című újság egy katonaló kórodájában tett látogatásról hoz jelentést. A kórodában 2200 lóra való hely van és több mint 10.000 hektárnyi terület szolgál kifutónak. A lovaknak túlnyomó nagy része sem nem sérült, sem nem beteg, hanem nélkülözések, leginkább a vízhiány következtében teljesen le van soványodva és zsarolva. Ezután legnagyobb számban nyeregtröszt szenvedett lovak találhatók. A gyógyulás átlag 60%.

— yi —

Katonalovak gondozása az angol hadseregben. A hírlapok hírei szerint, egyes lovastisztek egy igen figyelme méltó állatvédő feladattal vannak megbízva. Ezek a tiszték az elveszett vagy a csatatéren elmaradt lovakat keresik fel. A tisztet egy szekér és több lóval banni tudó katoná kíséri. A szekéren műtő és egyéb eszközök, kötő- és gyógyszerek vannak, hogy a sérült lovakon azonnal segíteni lehessen. A tiszt az elmaradt állatokat akárhánszor a helybeli lakosok szolgálatában találja. Terhelt szekereket húznak, eke előtt járnak stb. A tiszt ezeket természetesen összeszedi. Számos ló teljesen kimerülten hever úton-útfélen. És látszólag már kimúlás fenyegeti őket. Az ily lovak közül akárhányat ügyes kezeléssel még meg lehet menteni. Egy tiszt azt beszélt egy lajtudósítónak, hogy az ilyen halódni látszó lónak strichnin injekciót adott, aminek lehet mondani meglepő hatása volt. A ló azonnal feléledt és első lábával fel-tápaszkodott. Azután dörzsölések, mustárliszt alkalmazása következett, és bő élelmezés mellett az ily lovak teljesen helyreállottak.

Katonalovak címe alatt az angolok Amerikában pénzt gyűjtenek. A londoni királyi állatvédő egyesület a new-yorki állatvédő egyesülethez fordult, valószínűleg más állatvédő egyesületekhez is és adományokat kért az angol katonalovak érdekében. A kériát elején az mondatik, hogy a londoni királyi állatvédő egyesület mindjárt a háboru elején a hadvezetőségnek ajánlatot tett arra nézve, hogy a háboruban szenvedő katonalovak ápolása érdekében közreműködni óhajik. Akkor a hadvezetőség kijelentette, hogy a szóban forgó célra szolgáló szervezete oly tökéletes, állandó és mozgó kórodái és személyzete annyi, hogy külső segítségre nincsen szükség. Időközben azonban a szükségletek annyira fokozódtak, hogy a londoni állatvédő egyesület közegeinek egy részét segítségül a csatatérre küldötte és most a hadvezetőség helybenhagyásával a világ állatvédőinek jóindulatára számítva, gyűjtést indít a legsürgősebb szükségletek előteremtésére, ugymint közegek alkalmazása, kórodák berendezése, gyógyító és egyéb anyagok beszerzése stb. A német állatvédő egyesületek jogosan kifogásolják ezt a kéregetést, mely az állatvédelem cégére alatt Anglia hadicéljait szolgálja. — yi —

PÖSTYÉN ma már kettős fogalom.

1. Híres iszapforrásai csusz-, köszvény eseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásúak. 2. Kitiünően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szivbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Téli-nyáron nyitva. Az **Orsz. Állatvédő Egyesület** tagjai utalvány alapján kedvezményben részesülnek. Felvilágosítást nyújt a **Fürdőigazgatóság.**

Felelős szerkesztő FODOR ÁRPÁD tanár, főtítkár.

Neuwald Illés utódaí könyvnyomda Budapest.